

Силабус курсу

СОЛЬФЕДЖІО

Освітній ступінь “Бакалавр”.

Спеціальність 025 “Музичне мистецтво”.

Спеціалізація “Музичне мистецтво естради”.

Рік навчання: I, Семестр: I — II.

Кількість кредитів: 6.

Мова викладання: українська.

Керівник курсу

Гнатів Наталія Володимирівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, викладач музично-теоретичних дисциплін.

Контактна інформація: nataliyahnativ@gmail.com, +380979643478.

Прореквізити та постреквізити дисципліни

- **Прореквізити дисципліни:** теорія музики, сольфеджіо (рівень молодшого спеціаліста), гармонія (рівень молодшого спеціаліста), світова та українська музична література (рівень молодшого спеціаліста), фортепіано.
- **Постреквізити дисципліни:** гармонія (рівень бакалавра), поліфонія, аналіз музичних творів (рівень бакалавра), інструментування та аранжування.

Призначення дисципліни

Дисципліна “Сольфеджіо” належить до дисциплін професійного спрямування й призначена сформувати в студентів **комплекс професійних практичних навичок**, а саме розвинути музичний слух, музичну пам’ять, сформувати навички чистого інтонування, читання з аркуша одноголосного та багатоголосного нотного тексту, розвинути творчий потенціал. Все це є вагомою складовою формування професійного та конкурентноздатного естрадного виконавця, імпровізатора, аранжувальника, автора власних музичних композицій, педагога.

Протягом вивчення предмету студенти набувають такі **компетентності**, як здатність слухового сприйняття та коректного відтворення елементів музичного твору, усвідомлення взаємозв’язків між ними, інтегрування слухових, творчих, аналітичних навичок у виконавську, композиторську та педагогічну діяльність, оперування професійною музичною термінологією, а також здатність до освіти й самоосвіти, оволодіння сучасними знаннями, в т. ч. з використанням мережі Інтернет, критичності мислення, роботи індивідуально та в команді.

Метою вивчення навчальної дисципліни “Сольфеджіо” є формування в студентів різних видів музичного слуху, звуковисотних, метро-ритмічних та формотворчих уявлень та навичок, розвиток музичної пам’яті, аналітичного, творчого

та критичного мислення, творчого потенціалу, самостійності, інтересу до різних жанрів та стилів музичного мистецтва.

Зміст і структура курсу

Протягом двох семестрів вивчення навчальної дисципліни “Сольфеджіо” студенти закріплюють та поглиблюють знання, вдосконалюють вміння та навички, отримані на базі освітньої програми молодшого спеціаліста, а саме продовжують роботу з видами мажору та мінору, діатонічними та народними ладами, акордами терцієвої будови, простими та складними розмірами, базовими ритмічними групами. В той же час важливою стала значна орієнтація курсу на музичну практику ХХ — ХХІ ст., що передбачило включення в програму поглибленого вивчення явищ сучасної музики, а саме альтерованих акордів, акордів нетерцієвої будови, хроматики та мікрохроматики, метро-ритмічної асиметрії, поліявищ (поліметрії, поліладовості, політональності).

I семестр

№ тижня	Назва теми	Години (аудит. практ.)	Завдання для самостійної роботи
1.	Три види мажору. Інтервали в ладах.	3	Інтонування трьох видів мажору від 12-ти звуків октави.
2.	Три види мінору. Інтервали в ладах.	3	Інтонування трьох видів мінору від 12-ти звуків октави.
3.	Тризвуки в натуральних і гармонічних мажорі та мінорі.	3	Інтонування $3m.5/3$, $3b.5/3$ з оберненнями та розв'язаннями в т-стях As-dur, gis-moll.
4.	Септакорди в натуральних і гармонічних мажорі та мінорі.	3	Інтонування $D7$, $II7$, $VII7$ з оберненнями та розв'язаннями в т-стях H-dur, c-moll.
5.	Закріплення вивченого матеріалу.	3	Написання другого голосу до диктанту, спів та гра на фн. обох голосів.
6.	Прості, складні дводольні та тридольні розміри.	3	Написання ритмічних ліній до заданої звуковисотної лінії у розмірах $3/4$, $6/8$, $3/2$, інтонування створених мелодій.
7.	Ритмічні групи з однією та двома крапками.	3	Написання трьох ритмічних ліній з використанням ритмічних груп з крапками в розмірах $2/4$, $3/4$, $6/8$, плескання створених ліній.
8.	Ритмічні групи з однією та двома крапками — закріплення.	3	Транспозиція диктанту в задану тональність, спів напам'ять в обох т-стях.
9.	Синкопи в простих та складних розмірах.	3	Написання трьох ритмічних ліній з використанням синкоп у розмірах $3/4$, $4/4$, $3/8$, плескання створених ліній.
10.	Синкопи в простих та складних розмірах — закріплення.	3	Спів правої та гра лівої руки у п'єсі №95 з III зошита фн. циклу “Мікрокосмос” Б. Бартока.

11.	Ритмічні групи з паузами.	3	Написання трьох ритмічних ліній з використанням ритмічних груп з паузами в розмірах 3/4, 4/4, 3/8, плескання створених ліній.
12.	Ритмічні групи з паузами — закріплення.	3	Транспозиція диктанту в задану тон-сть, спів напам'ять в обох т-стях.
13.	Ритмічні групи з дрібним поділом тривалостей.	3	Сольфеджування №15 зі зб. “Сольфеджіо” А. Островського/С. Соловйова/В. Шокіна.
14.	Ритмічні групи з особливим поділом тривалостей. Ритмічні групи з особливим поділом тривалостей.	3	Сольфеджування верхнього голосу першого розділу № 5 “Евзебій” з фн. циклу “Карнавал” Р. Шумана.
15.	Ритмічні групи з особливим поділом тривалостей — закріплення.	3	Написання музичної побудови в довільній формі з використанням ритм. груп з особливим поділом тривалостей; спів/гра створеної побудови.
16.	Закріплення вивченого матеріалу.	3	Сольфеджування обох партій любовного дуету Альфреда й Віолетти з I дії опери “Травіата Верді”.

II семестр

№ тижня	Назва теми	Години (аудит. практ.)	Завдання для самостійної роботи
1.	Затримання та передйоми.	3	Спів з грою супроводу пісні “Прощай світе” В. Сільвестрова з вок. циклу “Тихі пісні”.
2.	Прохідні та допоміжні звуки.	3	Написання другого голосу до диктанту, спів та гра на фн. обох голосів.
3.	Мішані розміри.	3	Проговорювання в ритмі з тактуванням верхнього голосу фуґи in C П. Гіндеміта з фн. циклу “Ludus tonalis”.
4.	Змінні розміри. Поліметрія.	3	Простукування ритмічної лінії партії арфи в IV етюд з циклу етюдів для арфи, контрабаса та ударних С. Губайдуліної.
5.	Натуральні лади. Лади народної музики. Анґемітонні лади.	3	Написання двох муз. побудов довільної форми у ладах: а) натуральному / народному; б) анґемітонному.
6.	Мажоро-мінор.	3	Сольфеджування №№ 368, 369 зі зб. “Сольфеджіо” А. Островського/С. Соловйова/В. Шокіна.
7.	Зменшений лад. Хроматичні лади. Поліладовість, політональність.	3	Написання 2-голосної музичної побудови в тричастинній репризній формі в хроматичній тон-сті.
8.	Мікрохроматика.	3	Спів партії сопрано у “Wehmut” А. Корсун (28 — 68 тт.).
9.	Хроматичні інтервали. Хроматична	3	Інтонування хроматичних інтервалів у тон-

	гама.		стях A-dur, Es-dur та їх паралельних.
10.	Акорди DD. Альтеровані акорди S і D групи.	3	Підбір фактурного супроводу до диктанту з використанням акордів DD, альтер. акордів S і D групи.
11.	Акорди нетерцієвої будови.	3	Підбір супроводу до мелодії з використанням акордів нетерц. будови.
12.	Закріплення вивченого матеріалу.	3	_____
13.	Відхилення через побічні D, S.	3	Транспозиція диктанту в 2 тон-сті, спів напам'ять у трьох тон-стях.
14.	Модуляція в тональності I ступеня споріднення.	3	Сольфеджування 2-гол. інвенції C-dur Й.С.Баха.
15.	Модуляція в тональності з різницею в 2 знаки.	3	Підбір супроводу до диктанту, спів напам'ять із супроводом.
16.	Модуляція в тональності з різницею в 3 і більше знаків.	3	Сольфеджування №№ 144, 147, 148 зі зб. "Сольфеджіо" А. Островського/С. Соловйова/В. Шокіна.
17.	Модуляція в далекі тональності — закріплення.	3	Транспозиція 2-гол. диктанту, спів та гра на фн. обох голосів в обох тон-стях.
18.	Відхилення і модуляція через секвенцію.	3	Спів модулюючих секвенцій за заданими ланками: а) по $v2\uparrow$ та $m3\downarrow$; б) по $v3\uparrow$ та $m2\downarrow$.
19.	Відхилення і модуляція через секвенцію — закріплення.	3	Сольфеджування "Libestod" з опери "Трістан та Ізольда" Р. Вагнера.
20.	Закріплення вивченого матеріалу.	3	_____
21.	Підсумковий урок.	3	_____

Самостійна робота проводиться студентами щотижнево і спрямована на закріплення пройденого на практичних заняттях матеріалу. Кількість годин на виконання — 69. Поточний контроль однієї теми здійснюється на наступному занятті.

Літературні джерела

Основна:

1. Алексеев Б. Гармоническое сольфеджио. – М., 1975.
2. Афоніна О.С., Баранова В.О. Сольфеджіо. Навчальний посібник. – К., 2013.
3. Драгомиров П. Сольфеджіо. – М., 1967.
4. Ладухин Н. Одноголосное сольфеджіо. – М., 1988.
5. Островский А., Соловьев С., Шокин В. Сольфеджіо. – М., 1964.
6. Серебряный М. Сольфеджіо на ритмоинтонационной основе современной эстрадной музыки. – К., 1987.

Додаткова:

1. Калмыков Б., Фридкин Г. Сольфеджіо Ч. 1 одноголосие. – М., 1962.
2. Калмыков Б., Фридкин Г. Сольфеджіо Ч. 2 двухголосие. – М., 1973.
3. Способин И. Сольфеджіо – двухголосие, трехголосие. – М., 1985.

Політика навчальної дисципліни

- **Контроль якості знань студентів.** Проводиться на першому занятті (вхідний контроль), протягом всього курсу навчання (поточний контроль), в кінці кожного семестру (модульний контроль) та в кінці курсу (екзаменаційний контроль).

Форми контролю: індивідуальне та групове опитування (інтонування окремих музичних елементів, одноголосних та багатоголосних технічних та художніх прикладів), письмовий та усний музичний диктант, слуховий аналіз, письмові та усні творчі завдання (написання мелодій, одно- та двоголосних періодів, обробок пісень, підбір супроводу).

- **Політика оцінювання.** Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Відвідування	10
Опитування під час занять — усні, письмові	15
Модуль 1	20
Модуль 2	20
Екзамен — письмовий, усний	35

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90 — 100	«відмінно»
B	82 — 89	«добре»
C	74 — 81	«добре»
D	64 — 73	«задовільно»
E	60 — 63	«достатньо»
FX	35 — 59	«незадовільно» з можливістю повторного складання
F	1 — 34	«незадовільно» з обов'язковим повторним курсом

- **Політика перескладання.** Перескладання кожної з форм поточного контролю здійснюється за бажанням студента один раз зі зниженням оцінки на один бал від отриманого результату за чотирибальною системою оцінювання. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.
- **Політика академічної доброчесності.** Списування під час поточних занять, контрольних робіт та екзамену заборонені.
- **Політика відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. З об'єктивних причин (напр., хвороба) навчання може відбутися в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.